

ด่วน

ที่ กษ ๐๒๐๔/๒๕๖๑

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี
พ.ศ. ๒๕๖๑
วันที่ ๑๕ พ.ย. ๖๑
ณ. ๑๕.๐๐๔
รหัสเรื่อง : ส29479 ส.ก.ก.๑
รับที่ : ๑18611/61 กต ✓
วันที่ : ๐๕ พ.ย. ๖๑ เวลา : 14:22

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์
ถนนราชดำเนินนอก กทม. ๑๐๒๐๐

๕ พฤศจิกายน ๒๕๖๑

เรื่อง ขออนุมัติลงนามบันทึกความเข้าใจระหว่างกระทรวงเกษตรและสหกรณ์แห่งราชอาณาจักรไทยและกระทรวงเกษตร ป่าไม้และการประมงแห่งสาธารณรัฐแอฟริกาใต้ว่าด้วยความร่วมมือด้านการเกษตร

เรียน เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

- สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. หนังสือรองนายกรัฐมนตรีเห็นชอบให้เสนอคณะรัฐมนตรี
๒. ร่างบันทึกความเข้าใจระหว่างกระทรวงเกษตรและสหกรณ์แห่งราชอาณาจักรไทยและกระทรวงเกษตร ป่าไม้และการประมงแห่งสาธารณรัฐแอฟริกาใต้ว่าด้วยความร่วมมือด้านการเกษตร ฉบับภาษาอังกฤษและภาษาไทย
๓. สำเนาหนังสือกระทรวงการต่างประเทศ ด่วนมาก ที่ กต ๑๔๐๔/๒๕๖๒ ลงวันที่ ๙ ตุลาคม ๒๕๖๑

ด้วยกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ขอเสนอเรื่อง ขออนุมัติลงนามบันทึกความเข้าใจระหว่างกระทรวงเกษตรและสหกรณ์แห่งราชอาณาจักรไทยและกระทรวงเกษตร ป่าไม้และการประมงแห่งสาธารณรัฐแอฟริกาใต้ว่าด้วยความร่วมมือด้านการเกษตร มาเพื่อคณะรัฐมนตรีพิจารณา โดยเรื่องนี้เข้าข่ายที่จะต้องนำเสนอคณะรัฐมนตรีตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการเสนอเรื่องและการประชุมคณะรัฐมนตรี พ.ศ. ๒๕๔๘ มาตรา ๔ (๗) เรื่องที่เกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างประเทศหรือที่เกี่ยวกับองค์การระหว่างประเทศที่มีผลผูกพันรัฐบาลไทย ทั้งนี้ รองนายกรัฐมนตรี (นายสมคิด จาตุศรีพิทักษ์) กำกับการบริหารราชการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้เห็นชอบให้นำเรื่องดังกล่าวเสนอคณะรัฐมนตรีด้วยแล้ว รายละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย ๑

ทั้งนี้ เรื่องดังกล่าวมีรายละเอียด ดังนี้

๑. เรื่องเดิม

๑.๑ ความเป็นมาของเรื่องที่จะเสนอ

๑) เมื่อวันที่ ๑๙ กรกฎาคม ๒๕๕๔ กระทรวงการต่างประเทศแจ้งว่ากระทรวงเกษตรและกิจการที่ดินแห่งสาธารณรัฐแอฟริกาใต้ได้เสนอร่างความตกลงว่าด้วยความร่วมมือด้านการเกษตรระหว่างกระทรวงเกษตรและสหกรณ์และกระทรวงเกษตรและกิจการที่ดินแห่งสาธารณรัฐแอฟริกาใต้ ให้ฝ่ายไทยพิจารณา ซึ่งกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้เสนอให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์พิจารณาด้วยแล้ว

๒) การจัดทำบันทึกความเข้าใจระหว่างรัฐบาลแห่งราชอาณาจักรไทยและรัฐบาลแห่งสาธารณรัฐแอฟริกาใต้ได้ผ่านการเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๙ พฤศจิกายน ๒๕๕๓ และจากรัฐสภา เมื่อวันที่ ๒๖ เมษายน ๒๕๕๔ อย่างไรก็ตาม ทั้งสองฝ่ายยังมิได้มีการลงนามระหว่างกัน จึงต้องเริ่มกระบวนการพิจารณาการจัดทำบันทึกความเข้าใจดังกล่าวใหม่

๓) การประชุมเจ้าหน้าที่อาวุโสระหว่างกระทรวงการต่างประเทศไทยและกระทรวงการต่างประเทศและความร่วมมือแอฟริกาใต้ ครั้งที่ ๖ เมื่อวันที่ ๒๐ สิงหาคม ๒๕๖๑ ณ กรุงพริทอเรีย สาธารณรัฐแอฟริกาใต้ ฝ่ายแอฟริกาใต้เห็นว่ามีความตกลงหลายฉบับที่ยังค้างมานานหลายปี ซึ่งรวมถึงบันทึกความเข้าใจว่าด้วยความร่วมมือด้านการเกษตรที่ทั้งสองฝ่ายควรพิจารณาถ้อยคำในร่างบันทึกความเข้าใจเพื่อเร่งรัดให้ความตกลงทั้งหมดบรรลุผลโดยเร็ว

/๔) กระทรวงเกษตร...

๔) กระทรวงเกษตรและสหกรณ์มีหนังสือ ด่วนที่สุด ที่ กษ ๐๒๐๔/๕๒๗๙ ลงวันที่ ๑๓ กันยายน ๒๕๖๑ ขอให้กระทรวงการต่างประเทศพิจารณาให้ความเห็นต่อร่างบันทึกความเข้าใจ ฉบับลงวันที่ ๑๑ กันยายน ๒๕๖๑ ซึ่งฝ่ายไทยและฝ่ายแอฟริกาใต้ได้เห็นชอบร่วมกัน

๒. เหตุผลความจำเป็นที่ต้องเสนอคณะรัฐมนตรี

๒.๑ ร่างบันทึกความเข้าใจฉบับนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อเสริมสร้างและสนับสนุนการถ่ายทอดเทคโนโลยี ความร่วมมือด้านวิชาการและวิทยาศาสตร์ในสาขาการเกษตรระหว่างผู้เข้าร่วมทั้งสองฝ่าย โดยปราศจากการเลือกปฏิบัติต่อความร่วมมือในสาขาอื่นๆ ซึ่งอาจมีการพิจารณาในอนาคต

๒.๒ กระทรวงการต่างประเทศพิจารณาแล้ว เห็นว่าร่างบันทึกความเข้าใจดังกล่าว แสดงถึงความเข้าใจร่วมกันของผู้เข้าร่วมทั้งสอง และไม่ถือเป็นสนธิสัญญาระหว่างรัฐบาลของทั้งสองประเทศ ร่างบันทึกความเข้าใจฯ จึงไม่ถือเป็นสนธิสัญญาตามกฎหมายระหว่างประเทศ และไม่เป็นหนังสือสัญญาตามมาตรา ๑๗๘ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย อย่างไรก็ตาม โดยที่ร่างบันทึกความเข้าใจฯ มีเนื้อหาเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างประเทศที่มีผลผูกพันในดำนนโยบาย กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ควรพิจารณาเสนอเรื่องดังกล่าวต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาตามนัยมาตรา ๔ (๗) ของพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการเสนอเรื่องและการประชุมคณะรัฐมนตรี พ.ศ. ๒๕๔๘

๓. ความเร่งด่วนของเรื่อง

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์และกระทรวงเกษตร ป่าไม้และการประมงแห่งสาธารณรัฐแอฟริกาใต้ เห็นชอบให้มีการลงนามร่างบันทึกความเข้าใจดังกล่าวในระหว่างการเยือนประเทศไทยอย่างเป็นทางการของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตร ป่าไม้และการประมงแห่งสาธารณรัฐแอฟริกาใต้ ในช่วงกลางเดือนพฤศจิกายน ๒๕๖๑

๔. สารสำคัญและข้อเท็จจริง

๔.๑ วัตถุประสงค์ของร่างบันทึกความเข้าใจฉบับนี้ เพื่อเสริมสร้างและสนับสนุนการถ่ายทอดเทคโนโลยี และความร่วมมือทางวิชาการและทางวิทยาศาสตร์ในสาขาการเกษตรและสาขาอื่นที่ทั้งสองฝ่ายเห็นชอบร่วมกัน โดยมีสาขาความร่วมมือ ได้แก่ การพัฒนาด้านการเกษตร ซึ่งรวมถึงสัตว์ ประมง และพืช การชลประทาน และการใช้ที่ดิน การพัฒนาสหกรณ์การเกษตรและสถาบันเกษตรกร การพัฒนาความร่วมมือในด้านความมั่นคงทางอาหารและความปลอดภัยอาหาร สุขอนามัยและสุขอนามัยพืชและมาตรฐานอาหาร การเสริมสร้างความร่วมมือและการประสานงานกับองค์กรระหว่างประเทศ ตลอดจนสาขาที่เกี่ยวข้องอื่นๆ ที่ทั้งสองฝ่ายเห็นชอบร่วมกัน โดยมีรูปแบบความร่วมมือ ได้แก่ การแลกเปลี่ยนนักวิชาการและนักวิจัย การวิจัยร่วมด้านการเกษตร การแลกเปลี่ยนข้อมูลด้านวิชาการและวิทยาศาสตร์ การฝึกอบรม การสัมมนา การดูงาน และการฝึกอบรมเฉพาะทาง การพัฒนาด้านการตลาด และการส่งเสริมธุรกิจการเกษตรและความสัมพันธ์ทางการค้าระหว่างกัน

๔.๒ กระทรวงการต่างประเทศมีหนังสือ ด่วนมาก ที่ กต ๑๔๐๔/๒๒๕๒ ลงวันที่ ๙ ตุลาคม ๒๕๖๑ แจ้งความเห็นต่อร่างบันทึกความเข้าใจดังกล่าวให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ดังนี้

๑) ประเด็นด้านสารัตถะและถ้อยคำ

๑.๑) ไม่มีข้อขัดข้องต่อสารัตถะและถ้อยคำของร่างบันทึกความเข้าใจฯ ฉบับปัจจุบัน หากกระทรวงเกษตรและสหกรณ์และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเห็นว่า เหมาะสม สอดคล้องกับนโยบายและผลประโยชน์ของไทย สามารถปฏิบัติได้ภายใต้อำนาจหน้าที่ตามกฎหมาย กฎระเบียบ และข้อบังคับที่มีอยู่ในปัจจุบัน รวมทั้งได้จัดสรรงบประมาณเพื่อการนี้ไว้แล้ว โดยเฉพาะค่าใช้จ่ายในการดำเนินการภายใต้บันทึกความเข้าใจฯ ตามนิวยอร์กเจต ของร่างบันทึกความเข้าใจฯ

/๑.๒) เพื่อให้...

๑.๒) เพื่อให้ร่างบันทึกความเข้าใจ มีความเหมาะสมยิ่งขึ้น จึงขอเสนอปรับถ้อยคำในร่างบันทึกความเข้าใจ ฉบับภาษาอังกฤษ และขอให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ปรับถ้อยคำในร่างบันทึกความเข้าใจ ฉบับภาษาไทยให้สอดคล้องกับร่างบันทึกความเข้าใจ ฉบับภาษาอังกฤษที่แก้ไขนี้ด้วย

๒) ประเด็นมาตรา ๑๗๘ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

โดยที่วรรณกรรมของร่างบันทึกความเข้าใจ ระบุว่า บันทึกความเข้าใจ แสดงถึงความเข้าใจร่วมกันของผู้เข้าร่วมทั้งสอง และไม่ถือเป็นสนธิสัญญาระหว่างรัฐบาลของทั้งสองประเทศ ร่างบันทึกความเข้าใจ จึงไม่ถือเป็นสนธิสัญญาตามกฎหมายระหว่างประเทศ และไม่เป็นหนังสือสัญญาตามมาตรา ๑๗๘ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย อย่างไรก็ตาม โดยที่ร่างบันทึกความเข้าใจ มีเนื้อหาเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างประเทศที่มีผลผูกพันในด้านนโยบาย กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ควรพิจารณาเสนอเรื่องดังกล่าวต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาตามนัยมาตรา ๔ (๗) ของพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการเสนอเรื่องและการประชุมคณะรัฐมนตรี พ.ศ. ๒๕๔๘

๓) ประเด็นอื่นๆ

กระทรวงการต่างประเทศเห็นว่า การจัดทำร่างบันทึกความเข้าใจดังกล่าว จะเป็นประโยชน์ต่อการส่งเสริมความร่วมมือทวิภาคีระหว่างไทยและแอฟริกาใต้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการจัดตั้งคณะทำงานร่วมด้านการเกษตร (Joint Agricultural Working Group) ซึ่งจะมีการประชุมร่วมกันทุกๆ สองปี โดยแต่ละฝ่ายจะผลัดกันเป็นเจ้าภาพ จะเป็นกลไกในการแก้ไขปัญหาการส่งออกสินค้าเกษตรระหว่างไทยกับแอฟริกาใต้ โดยเฉพาะการเปิดตลาดผลไม้ของไทยในแอฟริกาใต้และหาข้อปัญหาทางเทคนิคที่ยังเป็นอุปสรรคระหว่างกัน ซึ่งปัจจุบันไทยยังไม่สามารถส่งออกมังคุดและลำไยไปแอฟริกาใต้ได้ ทั้งนี้ หากทั้งสองฝ่ายสามารถจัดให้มีการลงนามบันทึกความเข้าใจ ได้ภายในปี ๒๕๖๑ ก็จะเป็นโอกาสดีในการเฉลิมฉลองวาระครบรอบ ๒๕ ปี ความสัมพันธ์ทางการทูตระหว่างไทยและแอฟริกาใต้ในปีอีกด้วย

๔.๓ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้ปรับถ้อยคำในร่างบันทึกความเข้าใจ ฉบับภาษาอังกฤษ ตามความเห็นของกระทรวงการต่างประเทศ และได้ปรับถ้อยคำในร่างบันทึกความเข้าใจ ฉบับภาษาไทยให้สอดคล้องกับร่างบันทึกความเข้าใจ ฉบับภาษาอังกฤษที่แก้ไข ฉบับลงวันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๖๑ ซึ่งต่อมาสถานเอกอัครราชทูตสาธารณรัฐแอฟริกาใต้ ประจำประเทศไทย ได้มีหนังสือถึงกระทรวงการต่างประเทศ แจ้งว่า กระทรวงเกษตร ป่าไม้และการประมงแห่งสาธารณรัฐแอฟริกาใต้เห็นชอบต่อร่างบันทึกความเข้าใจดังกล่าว

๔.๔ ร่างบันทึกความเข้าใจดังกล่าวไม่จำเป็นต้องใช้หนังสือมอบอำนาจเต็ม (Full powers) เนื่องจากไม่เป็นสนธิสัญญาระหว่างประเทศ และหนังสือสัญญาตามมาตรา ๑๗๘ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ซึ่งเป็นไปตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๒ กรกฎาคม ๒๕๕๖ เรื่อง หลักเกณฑ์และแนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับการออกหนังสือมอบอำนาจเต็ม (Full powers) โดยมีเนื้อความว่า

คณะรัฐมนตรีมีมติ

๑. เห็นชอบหลักเกณฑ์และแนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับการออกหนังสือมอบอำนาจเต็ม (Full powers) ตามที่สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาเสนอ ดังนี้

๑.๑ ในการจัดทำหนังสือสัญญาในนามรัฐหรือรัฐบาลไทยกับนานาประเทศหรือองค์การระหว่างประเทศ ที่ก่อให้เกิดพันธกรณีทางกฎหมายภายใต้บังคับกฎหมายระหว่างประเทศ หากผู้ลงนามหนังสือสัญญามีใช้นายกรัฐมนตรีหรือรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ ต้องได้รับหนังสือมอบอำนาจเต็ม (Full powers) เว้นแต่ในทางปฏิบัติเป็นที่ยอมรับกันระหว่างคู่ภาคีของความตกลงว่าไม่จำเป็นต้องแสดงหนังสือมอบอำนาจเต็ม (Full powers) ให้หน่วยงานของรัฐแจ้งคณะรัฐมนตรีทราบด้วย ทั้งนี้ ให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องนำเสนอฉบับหนังสือสัญญาไปเก็บรักษาไว้ที่กรมสนธิสัญญาและกฎหมาย กระทรวงการต่างประเทศ ด้วย

๑.๒ การจัดทำความตกลงในนามหน่วยงานของรัฐกับหน่วยงานของรัฐต่างประเทศ หรือองค์การระหว่างประเทศ ภายใต้อำนาจหน้าที่ตามกฎหมายของหน่วยงานนั้น โดยไม่ก่อให้เกิดพันธกรณีภายใต้บังคับของกฎหมายระหว่างประเทศ ไม่ต้องมีหนังสือมอบอำนาจเต็ม และผู้มีอำนาจลงนามของหน่วยงานนั้น หรือผู้ซึ่งได้รับมอบหมายสามารถลงนามได้เอง

๒. ให้ยกเลิกมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๔๕ (เรื่อง การทำความตกลงกับต่างประเทศ การทำอนุสัญญาและสนธิสัญญาต่างๆ) ในส่วนที่เกี่ยวกับการออกหนังสือมอบอำนาจเต็ม (Full powers) ด้วย

๕. ผลกระทบ

การจัดทำบันทึกความเข้าใจดังกล่าว จะเป็นกลไกสำคัญในการเสริมสร้างความสัมพันธ์ด้านการเกษตรระหว่างไทยและสาธารณรัฐแอฟริกใต้ และสนับสนุนความร่วมมือทางวิชาการด้านการเกษตรในหลายด้าน ได้แก่ ด้านปศุสัตว์ ประมง พืช การชลประทาน การใช้ที่ดิน การบริหารจัดการน้ำ การใช้ที่ดิน สหกรณ์ และสุขอนามัยและสุขอนามัยพืช นอกจากนี้ ยังเป็นช่องทางในการขยายโอกาสทางการค้าการส่งออกสินค้าเกษตรและเชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างภูมิภาคเอเชียและแอฟริกา ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาความร่วมมือทางเศรษฐกิจทั้งในระดับประเทศและระดับภูมิภาค

๖. ข้อเสนอของส่วนราชการ

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์พิจารณาแล้วเห็นควรนำเรื่องดังกล่าวเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณา ดังนี้

๖.๑ ให้ความเห็นชอบ และอนุมัติให้มีการลงนามในร่างบันทึกความเข้าใจระหว่างกระทรวงเกษตรและสหกรณ์แห่งราชอาณาจักรไทยและกระทรวงเกษตร ป่าไม้และการประมงแห่งสาธารณรัฐแอฟริกใต้ว่าด้วยความร่วมมือด้านการเกษตร

๖.๒ อนุมัติในหลักการว่า ก่อนที่จะมีการลงนาม หากมีความจำเป็นต้องปรับปรุงแก้ไขบันทึกความเข้าใจฯ ในประเด็นที่ไม่ใช่หลักการสำคัญ ขอให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ดำเนินการได้โดยไม่ต้องเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาอีก

๖.๓ อนุมัติให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์หรือผู้ที่รัฐมนตรีฯ มอบหมายเป็นผู้ลงนามในร่างบันทึกความเข้าใจฯ

จึงเรียนมาเพื่อโปรดนำกราบเรียนนายกรัฐมนตรีเพื่อเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายเกษรา บุญราช)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

สำนักการเกษตรต่างประเทศ

โทร ๐ ๒๒๘๐ ๕๑๑๒

โทรสาร ๐ ๒๒๘๑ ๖๙๙๖

E-mail: bofaa.moac@gmail.com